

La Serra

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector sud-est
Emplaçament Damunt de la carretera de Vilada a Borredà, poc després de passar Vilada, però fora del nucli urbà.

Coordenades:

Latitud: 42.13295
Longitud: 1.93841
UTM Est (X): 412264
UTM Nord (Y): 4665083

Classificació

Número de fitxa 08299 - 7
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Completament reformada
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08300A0030005000000SG
Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres / Martí Picas INSITU SL
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2002 - 01:00

Descripció

És una masia de dimensions mitjanes i d'una planta rectangular. Consta de dos pisos d'alçada, més les golfes. La teulada és de teula a dos vessants. La part més característica de l'edifici és la façana de ponent. A la planta baixa d'aquesta façana s'hi obren dues arcades, que donaven entrada a les corts i als estables. Tapiades durant molts anys, amb la reforma efectuada l'any 2013 s'han recuperat per bé, que ara són l'entrada principal a la casa, ja que s'ha transformat els estables en espai residencial de la casa. Tant al primer pis com al segon hi trobem diverses finestres, ampliades i modificades modernament, però que es deuen correspondre amb les originals. L'edifici presenta un cos central quadrat molt robust, amb l'aparell més aviat gran i ben disposat. Sembla tractar-se de l'edifici primitiu. A aquesta part s'encavalca una altra, que actua com a ampliació de la casa. Els carreus d'aquesta part són més petits i no presenten una disposició massa acurada. A la façana nord s'ha conservat un forn de pedra domèstic de la casa que només tenia sortida de fums per la xemeneia interior de la cuina.

Davant de la casa, hi ha una gran era enrajolada possiblement a mitjans del XVIII o principis del s. XIX que separa del que havia sigut possiblement l'antiga casa de la Serra Jussana i que en els darrers temps ja només tenia funció de pallissa de la casa. Amb la reforma de l'any 2013 es van retirar unes porqueres situades a pocs metres de la façana sud.

Observacions:

La casa ha estat transformada a masia de turisme rural l'any 2013.

Història

La Serra és un dels masos que trobem documentats des de més antic a Vilada. La seva primera menció és de l'any 1078, quan Arnau Guillem i la seva esposa Guilla van donar un alou al monestir de la Portella. Durant els segles XII i XIII, seguint el procés habitual de desdoblament dels masos, s'arribarà a consolidar l'existència d'una Serra Jussana i d'una Serra Sobirana. Ara per ara és difícil saber a quin correspon la casa actual, però possiblement es tracta de la Serra Sobirana. Una i altra apareixen documentades en diverses ocasions a partir del primer terç del segle XIV, especialment en confirmacions de dominis del monestir de la Portella i en l'actualització dels seus censos. El 1387 Joan I encomanà al jurisperit de Cervera Mateu Bonjoc la solució d'una qüestió entaulada entre l'abat de la Portella i els germans Pere i Vicenç de la Serra Sobirana, homes de remença de l'abat, a causa d'uns béns que aquests confiscaren i els diners que obligaren en diverses vendes. A partir de finals del segle XV, ja deixa de fer-se esment dels dos masos i la documentació només consigna el topònim la Serra. El 1518 després d'unes violentes disputes i bandositats entre Rafael Prat de Ripoll, que en tenia el domini útil, i els Eres de Gardilans, passà a mans d'Antoni Eres de Gardilans. S'hagué de dictar una sentència arbitral després de la qual es va obligar els Prat de Ripoll a vendre'n el domini útil. A partir d'aleshores deixà de ser un mas autònom i es convertí en una masoveria més de les Eres de Gardilans. Aquesta situació s'ha mantingut així fins que fou venuda a Les Eres de Vilada a mitjans dels 90's i reformada en casa de turisme rural l'any 2013. Prudenci Bertrana va dibuixar la Serra l'any 1937 durant la seva estada a la casa de Les Eres de Gardilans en plena Guerra Civil Espanyola. El dibuix actualment es troba al Fons de Prudenci Bertrana dipositat a la Universitat de Girona.

Bibliografia

SÁINZ (1996: 400-401).

SANTAMARIA (1935: 23).

SOCA (en curs: s. p).

VV.AA. PRUDENCI BERTRANA, PINTOR. Ed. Departament de Cultura. Catàleg exposició Museu d'Art

de Girona. 2017

Montañà D., i Rafart J., PARADISOS RURALS: EL BERGUEDÀ EN LA VIDA I L'OBRA DE PRUDENCI BERTRANA I AURORA BERTRANA. Valls : Cossetània ; Avià : Centre d'Estudis d'Avià, 2017

